

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ІМЕНІ АНАТОЛІЯ НАЗАРЕНКА

СХВАЛЕНО

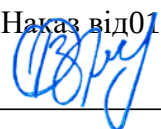
Протокол засідання кафедри психології та
інклюзивної освіти, методик природничо-
математичних дисциплін і технологій від 26
червня 2026 року №4

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради
Хмельницького обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти
імені Анатолія Назаренка
(протокол засідання вченої ради
ХОІППО ім. А. Назаренка від 30 червня 2026
року № 2)

Ректор Хмельницького обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти
імені Анатолія Назаренка
Наказ від 01 липня 2026 № 214/но

 В.ОЧЕРЕТЯНКО

ПРОГРАМА **підвищення кваліфікації вчителів технологій і креслення** **«СУЧАСНИЙ УРОК ТЕХНОЛОГІЙ І КРЕСЛЕННЯ: ОСОБЛИВОСТІ** **ВИКЛАДАННЯ У 10-11 КЛАСАХ»** **(технологічна освітня галузь)**

Розробник: Хмельницький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Анатолія Назаренка (Павич Ніна Миколаївна, методист науково-методичного центру професійного розвитку керівних та педагогічних працівників установ і закладів дошкільної та загальної середньої освіти; Сологуб Олександра Станіславівна, доктор філософії (PhD), в.о. завідувача кафедри психології та інклюзивної освіти, методик природничо-математичних дисциплін і технологій)

Напрямок підвищення кваліфікації: Особливості викладання предметів/інтегрованих курсів відповідної освітньої галузі

Розроблено на основі професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти»: наказ Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225

Рецензенти:

Андрій Гулеватий, кандидат психологічних наук, доцент, декан факультету підвищення кваліфікації педагогічних працівників Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені Анатолія Назаренка;

Тетяна Середюк, учителька технологій Деражнянського ліцею №1 імені Петра Стрілецького Деражнянської міської ради Хмельницької області

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми. Сучасна технологічна освіта в старшій школі зазнає суттєвих змін, що зумовлені впровадженням компетентнісного підходу, оновленням державних стандартів повної загальної середньої освіти та необхідністю формування в учнів практичних, інженерно-технічних і проєктних компетентностей. Особливої ваги набуває організація ефективного навчання у 10–11 класах, де зміст освітньої галузі «Технології» має бути спрямований на профільну підготовку здобувачів освіти та їхню готовність до подальшого навчання або професійної реалізації.

Викладання технологій і креслення в сучасних умовах потребує від учителя володіння оновленими методиками навчання, здатності інтегрувати цифрові інструменти проєктування, використовувати елементи STEM-освіти, а також забезпечувати розвиток просторового мислення, графічної грамотності та інженерної культури учнів. Традиційні підходи до викладання креслення та технологій вже не повною мірою відповідають запитам сучасного учня та вимогам освітнього середовища.

Водночас зростає потреба у впровадженні практико-орієнтованого навчання, проєктної діяльності та використання сучасного обладнання й програмного забезпечення для графічного моделювання. Це вимагає системного підвищення кваліфікації педагогічних працівників, оновлення їхніх професійних компетентностей і ознайомлення з сучасними освітніми тенденціями у технологічній галузі.

Таким чином, актуальність програми зумовлена необхідністю модернізації викладання технологій і креслення у 10–11 класах, підвищення професійної компетентності вчителів та забезпечення якісної реалізації технологічної освітньої галузі відповідно до сучасних освітніх вимог і викликів.

Цільова група: вчителі закладів загальної середньої освіти (далі ЗЗСО), які викладають технології і креслення у 10 та 11 класах.

Обсяг (тривалість): 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Особливості реалізації програми: зміст програми об'єднано у чотири навчальні модулі. Реалізація програми ґрунтується на поєднанні теоретичних занять та практико-орієнтованих форм роботи. Тривалість реалізації програми - 1 тиждень. Для успішної реалізації практичного компоненту програми слухачам рекомендується приєднуватись до онлайн-занять із персонального комп'ютера або ноутбука.

Форма підвищення кваліфікації: очна, дистанційна, на базі замовника.

Мета підвищення кваліфікації: розвиток професійних компетентностей вчителів технологій і креслення закладів загальної середньої

освіти (далі ЗЗСО) відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225 та Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800.

Завдання підвищення кваліфікації:

- удосконалити професійні компетентності вчителів технологій і креслення відповідно до вимог Професійного стандарту вчителя та концепції Нової української школи;
- розвинути вміння створювати безпечне, психологічно комфортне та інклюзивне освітнє середовище, спрямоване на підтримку благополуччя всіх учасників освітнього процесу;
- поглибити знання щодо формування громадянської компетентності учнів, розвитку критичного мислення, соціальної відповідальності та демократичної культури;
- удосконалити навички реалізації компетентнісного, діяльнісного, проєктного та STEM-орієнтованого підходів у навчанні технологій і креслення;
- сформувати практичні вміння проєктувати сучасні уроки технологій і креслення з використанням проблемного навчання, кейс-методу та проєктних технологій;
- удосконалити навички використання цифрових освітніх ресурсів, платформ та сервісів для організації ефективного освітнього процесу;
- розвинути здатність до рефлексії, професійного саморозвитку та навчання впродовж життя.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

А1. мовно-комунікативна, А2. предметно-методична, А3. інформаційно-цифрова, Б1. психологічна, Б2. емоційно-етична, Б3. компетентність педагогічного партнерства; В1. інклюзивна, Г1. прогностична, Г2. організаційна, Д1. компетентність навчання впродовж життя.

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

Знання й розуміння:

- сутності, мети та освітнього потенціалу проєктно-технологічної діяльності в технологічній освітній галузі;
- етапів реалізації учнівських проєктів та особливостей їх організації у старшій школі;
- сутності інженерного мислення та його ролі у формуванні ключових компетентностей учнів;
- можливостей технологічної освіти, креслення та STEM/STEAM-підходів для розвитку інженерного мислення;

- значення цифрових технологій, моделювання та прототипування у формуванні інженерної культури школярів;
- методів розвитку творчості, критичного мислення, підприємливості та співпраці в процесі проєктної діяльності;
- сутності понять «персональні дані», «конфіденційність даних», «цифрова безпека», «кібербезпека», «кібергігієна», «цифровий слід»;
- основних типів онлайн-загроз (фішингу, соціальної інженерії, шкідливого програмного забезпечення, викрадення облікових записів, кібербулінгу, шахрайства тощо);
- принципів безпечного використання соціальних мереж, месенджерів та цифрових освітніх платформ;
- сучасних методів захисту цифрових пристроїв, облікових записів та електронних освітніх ресурсів;
- нормативно-правових засад організації освітнього процесу відповідно до концепції НУШ та Професійного стандарту вчителя;
- принципів створення безпечного, інклюзивного та психологічно комфортного освітнього середовища;
- підходів до збереження психологічного благополуччя учасників освітнього процесу та розвитку резильєнтності педагогів;
- особливостей формування громадянської компетентності учнів як наскрізного результату навчання;
- методичних засад реалізації компетентнісного, діяльнісного, проєктного, проблемного та STEM-орієнтованого навчання на уроках технологій і креслення;
- принципів добору, аналізу та конструювання компетентнісно орієнтованих завдань відповідно до модельних навчальних програм;
- можливостей цифрових технологій та штучного інтелекту в освітньому процесі;
- принципів академічної доброчесності та їх дотримання в умовах цифрової трансформації освіти

Уміння:

- застосовувати здоров'язберезувальні технології для профілактики професійного стресу та розвитку резильєнтності;
- проєктувати безпечне, інклюзивне освітнє середовище з урахуванням потреб усіх учасників освітнього процесу;
- інтегрувати громадянську компетентність у зміст технологічної освітньої галузі;
- планувати та організовувати індивідуальну, парну та групову проєктну діяльність учнів;
- добирати ефективні методи і технології супроводу учнівських проєктів;
- здійснювати фасилітацію та консультування учнів на різних етапах виконання проєкту;

- розробляти критерії та інструменти оцінювання проєктної діяльності;
- організовувати самооцінювання, взаємооцінювання та надавати конструктивний зворотний зв'язок;
- проєктувати навчальні ситуації для розвитку інженерного мислення учнів;
- використовувати STEM/STEAM-технології, моделювання, конструювання та прототипування;
- організовувати діяльність учнів із пошуку, аналізу та перевірки технічних рішень;
- застосовувати цифрові інструменти для розвитку просторового, системного та критичного мислення;
- створювати освітнє середовище для розвитку технічної творчості, інноваційності та інженерної культури учнів;
- інтегрувати елементи інженерного проєктування в зміст технологічної освіти;
- організовувати формування графічної грамотності учнів;
- використовувати цифрові засоби графічної підготовки та 3D-моделювання;
- добирати методичні прийоми розвитку просторової уяви та графічної компетентності;
- інтегрувати графічну підготовку в проєктно-технологічну та STEM/STEAM-діяльність;
- використовувати цифрові інструменти та освітні платформи у професійній діяльності;
- ідентифікувати потенційні загрози цифровій безпеці в освітньому середовищі;
- оцінювати ризики, пов'язані з обробкою персональних даних;
- застосовувати правила кібергігієни у професійній діяльності;
- розпізнавати ознаки фішингових повідомлень і кіберзагроз;
- налаштовувати параметри конфіденційності в цифрових сервісах;
- здійснювати базовий захист облікових записів, пристроїв і навчальних матеріалів;
- здійснювати рефлексію професійної діяльності та планувати індивідуальний професійний розвиток

Цінності та ставлення:

- усвідомлення цінності безпечного, інклюзивного та демократичного освітнього середовища;
- усвідомлення цінності технологічної освіти як засобу формування життєвих і професійних компетентностей учнів;
- позитивне ставлення до впровадження інноваційних педагогічних підходів (STEM/STEAM, проєктне навчання, цифрові технології);
- визнання важливості розвитку інженерного мислення, творчості та підприємливості школярів;

- відкритість до змін, професійного розвитку та педагогічного експериментування;
- цінування партнерської взаємодії з учнями, колегами та батьками в освітньому процесі;
- усвідомлення значущості безпечного, інклюзивного та мотивувального освітнього середовища;
- повага до індивідуальних особливостей, здібностей та освітніх потреб кожного учня;
- орієнтація на розвиток у школярів відповідальності, самостійності та здатності до співпраці;
- підтримка культури якості, точності та естетики в технологічній і графічній діяльності;
- орієнтація на партнерську взаємодію з учнями, колегами та батьками;
- готовність до безперервного професійного розвитку та навчання впродовж життя;
- відповідальне ставлення до професійної діяльності та результатів навчання учнів;
- дотримання принципів академічної доброчесності та етичного використання цифрових технологій;
- відкритість до інновацій, цифрової трансформації освіти та нових педагогічних практик;
- відповідальне ставлення до захисту персональних даних і конфіденційної інформації;
- усвідомлення особистої відповідальності за безпечну поведінку в цифровому просторі;
- критичне ставлення до інформації, отриманої через цифрові канали комунікації;
- мотивація до навчання впродовж життя, зокрема розвитку власної цифрової компетентності та сприяння її розвитку у здобувачів освіти;
- усвідомлення правових та етичних аспектів використання цифрових технологій

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації. Оцінювання результатів навчання здійснюється на основі поєднання формувального та підсумкового оцінювання. Формувальне оцінювання здійснюється для відслідковування прогресу слухачів, їх здатності застосовувати здобуті знання під час виконання практичних кейсів з проблемними ситуаціями, практичних робіт, надання зворотного зв'язку, здійснення самооцінювання та взаємооцінювання, коригування їх навчальної траєкторії.

Підсумкове (бальне) оцінювання здійснюється наприкінці навчання (тестування за всіма темами освітньої програми та конференція).

Під час тестування пропонуються завдання з вибором однієї або кількох правильних відповідей, на встановлення відповідностей та матричні запитання (сітка з прапорцями або перемикачами).

Тест складається з 16 завдань, які розподілені за рівнями складності та балами таким чином:

- 8 запитань базового рівня (знання фактів, визначень, термінів, розпізнавання об'єктів) - по 1 балу за запитання;

- 6 запитань середнього рівня (вміння групувати, сортувати, порівнювати, знаходити логічні зв'язки, застосовувати базові знання) – по 3 бали за запитання;

- 2 запитання високого рівня (вміння вирішувати нестандартні завдання, аналізувати процеси, прогнозувати результати) - по 4 бали за запитання.

Максимальна кількість балів за тест: 34, прохідний бал: 24 (70 %).

Максимальний бал за участь у конференції з обміну досвідом - 20. Оцінюється якість поданих матеріалів (12 балів) та виступ на конференції (8 балів). Прохідний бал за участь у конференції - 14 (70 %).

Документ про підвищення кваліфікації: свідоцтво

Вартість: безоплатно відповідно до регіонального замовлення слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних, керівних працівників і працівників науково-методичних об'єднань Хмельницької області на 2027 рік

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Зміст програми складається з чотирьох модулів та десяти взаємопов'язаних тем. На етапі завершення навчання за Програмою слухачі складають підсумковий тест із 16 питань та беруть участь у конференції з обміну досвідом. Максимальна кількість балів, яку можуть отримати учасники за тест, - 34, прохідний бал - 24 (70 %); максимальна кількість балів за конференцію - 20, прохідний бал - 14 (70 %). Учасники, які успішно пройшли навчання, отримують свідоцтво.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, - 30, з них 8 год - лекційні заняття, 18 год - практичні заняття, 4 години – контрольні заходи.

№ з/п	Назва навчальних тем	Кількість годин				
		Усього	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи
Модуль 1. Підтримка психологічного благополуччя учасників освітнього процесу та робота в інклюзивному середовищі						
1.1	Здоров'язберезувальні технології для профілактики та подолання професійного стресу педагога. Посилення резилієнтності вчителів	3	1	2		
1.2	Проектування безпечного, інклюзивного освітнього середовища: практичні інструменти для педагога	3	2	1		
Разом за модулем:		6	3	3		
Модуль 2. Ціннісно-сміслові основи професійної діяльності педагога						
2.1	Громадянська компетентність як наскрізний результат навчання: практики інтеграції у різні предмети	2	1	1		
2.2	Соціально-ментальні та лінгвістичні механізми мовного переходу з російської на українську мову в умовах російсько-української війни	2	1	1		
Разом за модулем:		4	2	2		
Модуль 3. Розвиток компетентностей фахового спрямування. Предметно-методичний компонент						
3.1	Проектно-технологічна діяльність учнів 10-11 класів: методика організації та оцінювання	2		2		

3.2	Інженерне мислення школярів: методичні аспекти формування та розвитку	2	2			
3.3	Сучасна графічна підготовка учнів: роль креслення в технологічній освіті	2		2		
3.4.	Педагогічна практика. Розроблення кейсу до уроку на основі навчальних програм	4		4		
Разом за модулем:		10	2	8		
Модуль 4. Цифрова компетентність педагога						
4.1	Цифрові інструменти та рішення в професійній діяльності вчителя технологій і креслення	2		2		
4.2	Безпека в цифровому суспільстві та в освітньому середовищі	3		3		
Разом за модулем:		5		5		
5. Підсумкові заходи						
1	Формування індивідуальної траєкторії професійного розвитку педагогічного працівника	1	1			
2	Контроль знань (тестування)	2				2
3	Підсумкова конференція з обміну досвідом	2				2
Разом:		5	1			4
Усього		30	8	18		4

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1

Підтримка психологічного благополуччя учасників освітнього процесу та робота в інклюзивному середовищі

Тема 1.1. Здоров'язберезувальні технології для профілактики та подолання професійного стресу педагога. Посилення резилієнтності вчителів

Здоров'язберезувальні технології в освітньому процесі. Феномен стресу в сфері комунікативної діяльності людини. Природа професійного стресу в роботі вчителя. Чинники професійного стресу педагога. Ідентифікування станів як індикаторів професійного вигорання педагога та напрацювання

шляхів їх подолання як запорука профілактики професійного стресу вчителя. Інструменти для зниження щоденного стресу та стратегії побудови довгострокової адаптивності (резиліентності) до викликів. Механізми відновлення після пережитих криз. Посилення ресурсності педагога як чинник підвищення рівня його стресостійкості.

Тема 1.2. Проектування безпечного, інклюзивного освітнього середовища: практичні інструменти для педагога.

Поняття безпечного та інклюзивного освітнього середовища. Нормативно-правові засади забезпечення безпеки та інклюзії в закладах освіти. Виявлення та усунення фізичних, інформаційних, соціальних і психологічних бар'єрів. Практичні інструменти створення комфортного освітнього простору, підтримки позитивного мікроклімату та запобігання дискримінації. Аналіз освітнього середовища закладу освіти та розроблення рекомендацій щодо підвищення його безпечності й інклюзивності. Проектування безпечного, інклюзивного освітнього середовища.

МОДУЛЬ 2

Ціннісно-сміслові основи професійної діяльності педагога

Тема 2.1. Громадянська компетентність як наскрізний результат навчання: практики інтеграції у різні предмети

Формування громадянської компетентності як наскрізного результату навчання в умовах модернізації освіти. Реалізація наскрізних ліній Нової української школи через міжпредметні зв'язки та інтеграцію громадянського компонента в різні освітні галузі.

Використання інноваційних педагогічних технологій (метод проєктів, кейс-метод) для моделювання життєвих ситуацій та розвитку критичного мислення і соціальної відповідальності. Розроблення інтегрованих завдань і критеріїв оцінювання наскрізних умінь як складника моніторингу якості освіти та формування громадянської позиції учнів.

Тема 2.2. Соціально-ментальні та лінгвістичні механізми мовного переходу з російської на українську мову в умовах російсько-української війни

Соціально-ментальні передумови мовного переходу з російської на українську мову в умовах війни: формування мовної свідомості, мотивація до переходу, деколонізація мислення та сприйняття української мови як маркера ідентичності. Роль соціального оточення у закріпленні україномовної практики та подоланні психологічних бар'єрів у спілкуванні.

Лінгвістичні механізми мовного переходу: подолання мовної інтерференції, усвідомлене уникнення кальок і суржику, збагачення словникового запасу через опанування природних мовних конструкцій, фразеологізмів і синонімів. Формування стійкої україномовної комунікативної практики в різних сферах спілкування.

МОДУЛЬ 3

Розвиток компетентностей фахового спрямування. Предметно-методичний компонент

Тема 3.1. Проектно-технологічна діяльність учнів 10-11 класів: методика організації та оцінювання

Сутність проектно-технологічної діяльності як провідного виду навчальної діяльності в технологічній освітній галузі. Нормативні засади організації проектної діяльності в умовах Нової української школи. Етапи виконання учнівського проекту: виявлення проблеми, планування, пошук ідей, конструювання, технологічне виготовлення виробу, презентація та оцінювання результатів. Особливості організації індивідуальних, парних і групових проектів у 10-11 класах. Роль учителя як фасилітатора та консультанта проектної діяльності. Методи розвитку творчості, критичного мислення, підприємливості та навичок співпраці під час виконання проектів. Формувальне та підсумкове оцінювання проектно-технологічної діяльності учнів: критерії, інструменти, способи надання зворотного зв'язку. Аналіз практичних кейсів та успішних практик реалізації навчальних проектів у технологічній освітній галузі.

Тема 3.2. Інженерне мислення школярів: методичні аспекти формування та розвитку

Сутність та особливості інженерного мислення як складника сучасної технологічної освіти. Значення інженерного мислення для розвитку здатності учнів розв'язувати практичні проблеми, приймати обґрунтовані рішення, проектувати та вдосконалювати об'єкти й процеси. Вікові особливості формування інженерного мислення в учнів основної школи. Методичні підходи до розвитку інженерного мислення на уроках технологій, креслення та в позаурочній діяльності. Використання проектної, дослідницької та конструкторської діяльності, STEM/STEAM-підходів, моделювання, прототипування та технічної творчості. Організація навчальних ситуацій, спрямованих на пошук рішень, аналіз, конструювання та тестування виробів. Цифрові інструменти й сучасні технології як засіб розвитку просторового, системного та критичного мислення учнів. Практичні рекомендації щодо створення освітнього середовища, що сприяє формуванню інженерної культури та інноваційного потенціалу школярів.

Тема 3.3. Сучасна графічна підготовка учнів: роль креслення в технологічній освіті

Графічна підготовка як важливий складник технологічної освіти та засіб формування технічної культури учнів. Значення креслення для розвитку просторового, логічного та інженерного мислення школярів. Сучасні підходи до навчання графічної грамоти в умовах Нової української школи. Формування в учнів умінь читати, виконувати та аналізувати графічні зображення, ескізи, кресленики, схеми та моделі. Інтеграція креслення з технологіями, дизайном, STEM/STEAM-освітою та проектною діяльністю.

Використання цифрових інструментів, комп'ютерної графіки та засобів 3D-моделювання у процесі графічної підготовки. Методичні прийоми розвитку просторової уяви та графічної компетентності учнів різних вікових груп. Практичні аспекти організації навчальної діяльності та оцінювання результатів навчання з графічної підготовки.

Тема 3.4. Педагогічна практика.

Розроблення кейсу до уроку на основі модельних навчальних програм або навчальних програм. Аналіз вимог модельних програм та визначення освітніх результатів, що підлягають формуванню в межах конкретної теми уроку. Добір змісту навчального матеріалу відповідно до компетентнісного підходу та вікових особливостей учнів. Структурування навчального кейсу: постановка проблеми, добір інформаційних матеріалів, формулювання завдань різного рівня складності, визначення очікуваних результатів навчання та критеріїв оцінювання.

МОДУЛЬ 4

Цифрова компетентність педагога

Тема 4.1. Цифрові інструменти та рішення в професійній діяльності педагогічного працівника

Добір електронних (цифрових) освітніх ресурсів з урахуванням мети навчання, вікових особливостей та освітніх потреб здобувачів освіти. Модифікація електронних (цифрових) освітніх ресурсів для досягнення навчальних цілей. Використання цифрових платформ як конструктора навчального контенту. Принципи академічної доброчесності у використанні цифрових матеріалів.

Тема 4.2. Безпека в цифровому суспільстві та в освітньому середовищі

Персональні та корпоративні дані, їх конфіденційність. Небезпека в цифровому просторі. Онлайн-злочини в цифровому суспільстві та запобігання їм. Кібербезпека. Кібергігієна. Типи онлайн-загроз та відповідні механізми реагування. Відповідальна та безпечна поведінка в цифровому просторі. Безпечне використання соціальних мереж та месенджерів у освітньому процесі. Захист цифрових пристроїв, персональних даних і електронних (цифрових) освітніх ресурсів. Захист акаунтів від зламу.

Орієнтовний перелік практичних завдань

1. Вправа «Проектний старт: педагогічний дизайн у дії». Слухачам пропонується створити модель учнівського проєкту для 10–11 класів (тема на вибір). Описати проблему, мету, очікуваний продукт, етапи реалізації. Дібрати критерії, інструменти і форми оцінювання.
2. Вправа «Інженерний виклик». Слухачам пропонується: визначити реальну або змодельовану інженерну проблему (побутову, шкільну, екологічну); перетворити опис проблеми на чітку інженерну задачу з вимогами та обмеженнями; запропонувати можливі способи розв'язання

проблеми без критики і оцінювання на етапі ідей; проаналізувати запропоновані варіанти за критеріями доцільності, простоти, ресурсів, безпеки.

3. Вправа «Поясни свій вибір». Слухачі відповідно до запропонованої педагогічної ситуації обирають один або декілька цифрових інструментів і обґрунтовують, чому саме ці інструменти підходять за трьома критеріями: доступність, відповідність темі та віковим особливостям здобувачів освіти.

4. Вправа «Нове життя ваших файлів». Слухачі за 10 хвилин перетворюють власний документ (Word / PDF/ Power Point) на візуальний матеріал на одній із цифрових платформ.

5. Вправа «Створення власного цифрового контенту». Слухачі відповідно до запропонованого завдання обирають один або декілька цифрових інструментів і створюють власні електронні (цифрові) освітні ресурси.

6. Вправа «Мій безпечний цифровий слід». Слухачі на платформі Canva або іншому ресурсі розробляють чек-лист для перевірки власного цифрового сліду, за допомогою якого можна оцінити, наскільки безпечною та відповідальною є поведінка в соціальних мережах та інших онлайн-платформах.

7. Вправа «STOP Булінг». Слухачам пропонується проаналізувати конкретну ситуацію кібербулінгу (надається кейс) та розробити покроковий план дій для захисту постраждалого від цифрового цькування. Потрібно обґрунтувати кожен крок з точки зору безпеки та етики.

8. Вправа «Фішинг чи безпечне повідомлення?». Учасникам пропонуються приклади електронних листів, повідомлень у месенджерах та SMS. Необхідно визначити, які з них є фішинговими; виділити підозрілі ознаки; запропонувати алгоритм безпечних дій.

9. Вправа «Кіберщит педагога». Слухачі проводять аудит безпеки власного смартфона/комп'ютера та створюють звіт, який включає: перевірку налаштувань приватності, аналіз встановлених додатків, оцінку надійності паролів та рекомендації щодо покращення захисту.

10. Вправа «Приватний режим: ON». Учасники налаштовують конфіденційність та видимість свого профілю в соціальних мережах: як люди можуть знаходити вас; хто може бачити вашу особисту інформацію, фотографії, дописи, список друзів; чи можуть інші позначати вас на фото та у своїх дописах.

11. Вправа «Інтеграція цифрових інструментів». Слухачі ознайомлюються з програмами та сервісами (2D/3D моделювання, онлайн-дошки, CAD-інструменти) та їх дидактичними можливостями; аналізують переваги і обмеження паперового та цифрового способів виконання креслень. створюють прості геометричні побуди або технічні рисунки у вибраній програмі; моделюють об'єкти в 2D/3D форматі.

12. Вправи на рефлексію власного мовного шляху, аналіз змін власної мовної поведінки та мовної компетентності.

13. Вправи на розвиток позитивного мислення, розслаблення, відпрацювання здатностей конструктивного застосування внутрішнього ресурсу, на відпрацювання суб'єктивного контролю, відпрацювання здатностей змінювати бачення контексту події або ситуації; здатностей перетворювати проблему на виклик і професійний ріст.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти: постанова Кабінету Міністрів України від 30.08.2020 №898. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartivpovnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898> . Дата звернення: 12.03.2026.
2. Про деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників: постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>. Дата звернення: 12.03.2026.
3. Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти»: наказ Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225. URL: https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2024/09/Nakaz_MON_1225.pdf. Дата звернення: 12.03.2026.
4. Про освіту: Закону України від 5. 09.2017 р. №2145-VIII. *Голос України*. 2017.27 верес. (№178-179). С.10-22.
5. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>. Дата звернення: 12.03.2026.

Основна література

1. Варецька О., Хаустова О. Розвиток готовності педагогів до роботи в інклюзивному освітньому середовищі // Молодь і ринок. 2023. № 3.
2. [Головатенко Т. Освітологічний вимір концепту «травма-інформоване навчання»](#) // Перспективи та інновації науки. 2023. № 8(26). С. 65–78.
3. [Головатенко Т. Тенденції підготовки вчителів до впровадження травма-інформованого навчання](#) // Освітологія. 2023. № 12. С. 42–54.
4. Дьоміна І.О. Як і коли застосовувати проблемне навчання (Problem-Based Learning). URL: <https://nus.org.ua/2018/03/26/yak-i-koly-zastosovuvaty-problemne-navchannya-problem-based-learning/>. Дата звернення: 07.05.2026.
5. Інструктивно-методичні рекомендації щодо запровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах загальної середньої освіти: проєкт / МОНУ. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2024/05/21/Instruktyvno.metodychni.rekomendatsiyi.shchodo.SHI.v.ZZSO-22.05.2024.pdf> . Дата звернення: 07.03.2026.

6. Коберник О.М. Проектна технологія: можливості застосування в освіті. URL: https://www.researchgate.net/publication/352265345_Proektna_tehnologia_mozlivosti_zastosuvanna_v_osviti. Дата звернення: 07.05.2026.
7. Кравчук О., Шелепко Г. Організація інклюзивного навчання у системі управління діяльністю в закладі освіти // Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи. 2022. № 1(7). С. 165–171.
8. Науково-методичні основи психологічного супроводу діяльності вчителя в умовах реформування освіти (діагностика і корекція). Практичний посібник / авт. кол.: В.Г. Панок, І.В. Марухина, В.В.Рибалка, В.М.Горленко, Д.Д.Романовська, В.В. Предко, С.К.Шандрук, М.В.Саврасов, Н.В.Сосновенко; За наук. ред. В.Панка. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи НАПН України, 2022. 192 с.
9. Про авторське право і суміжні права. Закон України від 01.12.2022 № 2811-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>. Дата звернення: 07.03.2026.
10. Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти Наказ Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-osvitnoyi-programi-dlya-5-9-klasiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti>. Дата звернення: 12.03.2026.
11. Про затвердження типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти: наказ МОН від 12.10.2022 № 904. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/87557/. Дата звернення: 12.03.2026.
12. Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників з розвитку цифрової компетентності: Наказ МОНУ від 03.06.2026 №871. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-typovoi-prohramy-pidvyshchennia-kvalifikatsii-pedahohichnykh-ta-naukovo-pedahohichnykh-pratsivnykiv-z-rozvytku-tsyfrovoi-kompetentnosti/> Дата звернення: 12.06.2026.
13. Програма для 10-11 класів ЗНЗ «Технології (рівень стандарту)» <https://osvita.ua/school/program/program-10-11/58969/>. Дата звернення: 19.06.2026.
14. Ткачук С.І., Коберник О.М. Основи теорії технологічної освіти. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/ece/6947_01.pdf. Дата звернення: 07.05.2026.
15. Цифровий учитель: путівник для професійного зростання / укладачі : Ю. Ковальчук, І. Круть, О. Федоренко. Київ : ЮНЕСКО, 2024, 88 с. URL: https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2024/10/czyfrovyy_uchytel_putivnyk_dlya_profesijnogo_zrostannya.pdf. Дата звернення: 12.03.2026.

Додаткова література

1. Базові знання з кібергігієни. Дія. Освіта. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/basic-knowledge-of-cyber-hygiene> . Дата звернення: 16.06.2026.
2. Баранник Н., Дяченко-Богун М. Формування пізнавальної діяльності учнів з особливими освітніми потребами // Витоки педагогічної майстерності. 2022. № 29.
3. Бондаренко В., Вовк Н. Підготовка вчителя до роботи в класах з інклюзивною освітою // Професіоналізм педагога. 2022. № 17. С. 27–35.
4. Ворон А. Методична робота в умовах кооперативного навчання. URL: <https://osvita.ua/school/method/technol/1501/> (дата звернення: 29.04.2026).
5. Галузяк В., Макодай О. Розвиток кооперативного навчання в США. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського*. Серія: педагогіка і психологія. Вип. 76. 2023. С. 51–64. URL: <https://vspu.net/nzped/index.php/nzped/article/view/723/114> (дата звернення: 29. 04.2026).
6. [Головатенко Т. Реалізація принципів травма-інформованого середовища](#) // Педагогічна освіта: теорія і практика. 2023. № 39(1). С. 80–86.
7. Горват М. В., Кузьма-Качур М. І. Професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи до застосування кооперативних технологій навчання. *Актуальні проблеми, досягнення та перспективи науки і освіти* : матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції, 3–5 травня 2021 р., Афіни. С. 155–157.
8. Данилевська Оксана Українська в українській школі на початку ХХІ століття: соціолінгвістичні нариси. – Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2019.
9. Деркач С. П. Кооперативне навчання. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/handle/6789/6107> (дата звернення: 29.04.2026). 6. Інтерактивні технології кооперативного навчання. URL: <https://naurok.com.ua/interaktivni-tehnologikoooperativnogo-navchannya-84922.html> (дата звернення: 29.04.2026).
10. Денічева О. І. Комплексний підхід до модернізації змісту вищої освіти України // Академічні студії. Серія «Педагогіка». 2023. № 4. DOI: 10.52726/as.pedagogy/2023.4.2.
11. Запорожченко Т., Горбик А. Особливості кооперативного навчання молодших школярів. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Київ, 2024. Вип. 80, том 1. С. 287-292. (Дата звернення: 28.04.2026).
12. Кібергігієна: як захиститися від фішингу. Дія. Освіта. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/kibergigiena-ak-zahistitisa-vid-fisingu> . Дата звернення: 16.06.2026.
13. Коваль О. Найкращі стратегії навчання: 10 підходів, що гарантують ефективність ваших уроків. Київ. 2024. URL: <https://osvitoria.media/experience/najkrashhi-strategiyi-navchannya-10-pidhodiv-shho-garantuyut-efektyvnist-vashyh-urokiv/>. (Дата звернення: 28.04.2026).

14. Кокун О.М., Мельничук Т.І. Резилієнс-довідник: практичний посібник. Київ: Інститут психології імені Г.С.Костюка НАПН України. 2023. 25 с.
15. Ліннік О. Змішане навчання як стратегія адаптації освітнього процесу в школі // Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка. 2023. № 39. DOI: 10.28925/2311-2409.2023.394.
16. Малихін О., Бондарчук Ю. Освітні стратегії: понятійно-категорійне розуміння дидактичного феномену // Український педагогічний журнал. 2025. № 4. С. 34–45. DOI: 10.32405/2411-1317-2025-4-34-45.
17. Морзе, Н. В., Бойко, М. А., Струтинська, О. В., & Смирнова-Трибульська, Є. М. (2024). Якою має бути цифрова компетентність вчителів у галузі використання штучного інтелекту? *Електронне наукове фахове видання "Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету"*, (16), 76–91. <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2024.166>. Дата звернення: 12.03.2026.
18. Наумук І., Наумук О. Сучасні стратегії та методики формування критичного мислення у здобувачів освіти // Науковий вісник МДПУ. Серія: Педагогіка. 2024. № 2. С. 75–82. DOI: 10.33842/22195203-2024-2-33-75-82.
19. Овчаренко О.Ю. Психологія стресу та стресових розладів: навчальний посібник - К. : Університет «Україна», 2023. — 266 с.
20. Онлайн-безпека для освітян. Дія. Освіта. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/simulators/onlajn-bezpeka-dla-osvitan> . Дата звернення: 16.06.2026.
21. Пальшкова І. О. Комплексний підхід як спосіб оптимізації методів і прийомів навчання // Педагогіка вищої та середньої школи. 2022. № 4. С. 230–241. DOI: 10.31812/educdim.5099.
22. Полякова В. Особливості психологічної допомоги вчителям в умовах війни // Психічне здоров'я в умовах війни: шляхи збереження та відновлення: Матеріали І Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю) (м. Київ, 13 жовтня 2023 р.). – Київ: НУБІП України, 2023. С. 58-61.
23. Полякова В. Особливості психологічної допомоги вчителям в умовах війни // Психічне здоров'я в умовах війни: шляхи збереження та відновлення: Матеріали І Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю) (м. Київ, 13 жовтня 2023 р.). – Київ: НУБІП України, 2023. С. 58-61.
24. Пометун О. І. Організація кооперативного навчання учнів: про що варто пам'ятати. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint> (Дата звернення: 28.04.2026).
25. Проводимо успішний тренінг: НУШ у 7–9 класах / автори: М. Блажко, А. Ворожбит, Ю. Гайдуценко, І. Клименко, О. Пасічник, Ю. Романенко, І. Стаднина, В. Терещенко, О. Федоренко, Т. Харламова, Р. Шаламов, Р. Шиян. Київ, 2025. 127 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1P9V1dF6AbU8BopEc_t6ajvDxz1mUTOQ_/view Дата звернення: 12.03.2026.

26. Програма «Демократична школа: освіта для демократичної стійкості». URL: <https://www.schools-for-democracy.org/>
27. Психосоціальна підтримка учасників освітнього процесу. Навчально-методичний посібник. / Андрєєнкова В.Л., Войцях Т.Г., Гриців І.П., Мельничук О.В., Харківська Т.А. – К.: 2023. 149 с.
28. Сологуб О.С. ІКТ в освіті: YouTube канал. URL: <https://www.youtube.com/@%D0%86%D0%9A%D0%A2%D0%B2%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D1%96>. Дата звернення: 16.06.2026.
29. Тулбокс для вчителів. URL: <https://www.schools-for-democracy.org/onlain-resursy/toolbox>
30. Школяр Л., Михайлюченко А. Соціалізація дітей з особливими потребами в умовах воєнного стану // Humanitas. 2023. №5.
31. Якимчук О. Компетентнісний підхід в освіті: українські реалії // Вища освіта України. 2020. № 3(78). С. 15–21. DOI: 10.31392/NPU-VOV.2020.3(78).02.